

צריכת המזון וייצור החלב כתלות באיכות של המזון הגס

עופר קרול

ofer1939@netvision.net.il

מעובד לפי (A. T. Randby et al. J. d. Sci 95:304-317)

נכון לבחון את התחמיץ גם במזדי איכות ולא רק ביבול לזונם ובמחיר לטון תחמיץ. זהו מסקנה מתבקשת מהעבודה שנעשתה בזנמרק ועקרוניתה נכונים גם לרפת שלנו

מהתחמיץ הצעיר למבוגר. במקביל, שיעור דופן התא שנמדד היה 47.7%, 53.3 ו-60.1% בהתאמה. כמו גם, נמדדו הבדלים בשיעור ה-ADL בין 4.6, 5.12 ו-6.47% בהתאמה.

בעוד שלא נמדדה ירידה באכילת תחמיץ, כאשר הוגש התחמיץ הצעיר, הייתה השפעה ניכרת של שינוי כמות המזון המרוכז על אכילת התחמיץ עד לרמה של 9.3 ק"ג חומר יבש, כאשר הוסף לתחמיץ המבוגר מזון מרוכז בכמות של 16 ק"ג חומר יבש.

בכל רמת מזון מרוכז שהוסף לתחמיץ היה ייצור החלב גבוה בשילוב עם התחמיץ הצעיר. להמחשת הפער ניתן להציג את רמת התנובה היומית של תחמיץ צעיר בתוספת 4 ק"ג מזון מרוכז, לעומת זו שבמנת התחמיץ המבוגר בתוספת 16 ק"ג מזון מרוכז וזה ברמה של 29.1 ו-28.7 ק"ג חלב משווה אנרגיה בהתאמה.

בבחינה של השפעת המזון על מאזן האנרגיה אחרי ההמלטה נמצא יתרון בולט לתחמיץ הצעיר בכל רמות המזון המרוכז שהוסף. תוספת המשקל היומית שנמדדה במהלך 16 השבועות של הניסוי הראתה רמה מרבית של 264 גרם ליום בתחמיץ הצעיר עם 12 ק"ג מזון מרוכז לעומת 58 גרם בלבד במנת התחמיץ המבוגר שניתן בתוספת 16 ק"ג מזון מרוכז.

בהצגת העבודה מדווחים פרטים נוספים רבים, אבל מוצגת באופן יפה ומשכנע ההשפעה החיובית של המזון הגס המשובח, יחד עם ההשפעה השלילית שיש לתוספת המזון המרוכז על יעילות ההזנה.

הניסוי נערך בדנמרק ובתנאים שונים לחלוטין מאלו המצויים אצלנו אבל דומני שכדאי גם לנו לבחון את המזון הגס במדדים של איכות ולא רק במדדים של יבול לזונם ומחיר. ■

תחמיץ נקצר בשלושה מועדים שונים (מוקדם, רגיל ומאוחר) וניתן לבחינה של צריכת מזון וייצור חלב לפרות אחרי ההמלטה. התחמיץ נבדק אחרי הקמלה של 24 שעות, שנעשתה בשילוב של משמרי תחמיץ על בסיס חומצה פורמית. במבחן נעכלות החומר האורגני נמדדו ערכים של 74.7%, 70.8% ו-64.7% בהתאמה.

ניסוי ההזנה נעשה כאשר התחמיץ הצעיר ניתן ללא תוספת תערובת כלל, אבל גם בתוספת של 4, 8 ו-12 ק"ג מזון מרוכז. תוספת המזון המרוכז ניתנה גם באביסת שני התחמיצים הנותרים. התחמיץ המאוחר נבחן גם בשילוב תוספת של 16 ק"ג מזון מרוכז.

מוצגת באופן יפה ומשכנע ההשפעה החיובית של המזון הגס המשובח, יחד עם ההשפעה השלילית שיש לתוספת המזון המרוכז על יעילות ההזנה

התחמיץ הצעיר נאכל בכמות יומית ממוצעת של 16 ק"ג חומר יבש במשך 16 השבועות הראשונים לתחלובה. בקבוצת התחמיץ הצעיר לא שינתה תוספת המזון המרוכז את כמות התחמיץ הנאכל, אבל העלתה את צריכת המזון הכללית לרמות של 20.6 עד 23.7 ק"ג חומר יבש לראש ליום.

זמן האכילה הרב ביותר נמדד בקבוצת התחמיץ המבוגר. נמצא כי לכל תחמיץ, בהתאם לאיכותו, אופטימום אחר של תוספת מזון מרוכז. בעוד שבמנת התחמיץ הצעיר לא נצא יתרון למזון מרוכז ברמה שמעל 8 ק"ג לתחמיצים האחרים נמדד אופטימום של 8.4 ו-11.5 בהתאמה.

שיעור החלבון בחומר היבש היה 16.6, 14.5 ו-11.3% בהתאמה